

עלייתו ונפילתו של השוחט המיליונר מארה"ב

ידיעות אחרונות/כלכליסט

כך התרסק חסיד חב"ד שלום רובשקין, שעמד עד לפני כשנתיים בראש מפעל הבשר הכשר הגדול בעולם וחגג בכנסים עם מייקל בלומברג - והורשע ב-86 סעיפי הונאה והלבנת הון

הדס שפר

10.04.01, 11:52 12 תגובות

עשר בבוקר, יום שני, 12 במאי 2008. העיירה הפסטורלית פוסטוויל באיווה, ארצות הברית מתעוררת לבוקר לא שקט. כמאה סוכנים של מחלקת ההגירה והמכס האמריקאית נכנסים למתחם מפעל הבשר הכשר הגדול בעולם, אגריפרוססורס. 800 שוטרים וסוכנים נוספים פרוסים מסביב למתחם, ממתינים לשעת השי"ן; בשמי העיירה הכפרית הקטנטנה, שאפילו רמזורים אין בה, חגים מסוקי משטרה, וצוותי תקשורת רבים סובבים את האזור. ההמולה רבה. זהו רגע השיא בסופה של חקירה סמויה בראשות מחלקת ההגירה האמריקאית, שנמשכה שמונה חודשים ושילבה 16 סוכנויות מקומיות ופדרליות. בו ביום מעוכבים לחקירה כ-400 עובדים במפעל, שמתברר כי הם שוהים בארצות הברית שלא כחוק. שנה וחצי אחר כך מורשע המנהל והבעלים של המפעל, חסיד חב"ד שלום רובשקין, בעשרות סעיפי אישום. אף אחד מהם אינו נוגע לעבירות על חוקי העבודה שנחשפו באותו יום במפעל, שכן ככל שהסתעפה החקירה נהפכו העבירות הללו לחלק השולי בתיק. שולי עד כדי כך שרשויות התביעה החליטו לוותר עליהן כליל כדי לחסוך הוצאות למשלמי המסים.

בתא קטן בבית הסוהר באיווה יושב היום המיליונר רובשקין וממתין לגזר דינו על 86 סעיפי האישום בהונאת בנקים ובהלבנת הון שבהם הורשע. מאז הרשעתו הוא נמצא במעצר, מחשש שיימלט לארץ. אם תתקבל עמדת התביעה, עשוי החב"דניק בן ה-53 לבלות עשרות שנים מחייו מאחורי סורג ובריח בכלא הפדרלי האמריקאי, אבל הפרשה כולה התרחבה מזמן מעבר לדיון בעבירות כלכליות וגלשה להאשמות ברדיפת יהודים על ידי הרשויות האמריקאיות. הדיה חרגו לא רק מעבר לגבולותיה של חסידות חב"ד, אלא גם מעבר לגבולות הקהילה האורתודוקסית, והיא זכתה לכיסוי נרחב בארצות הברית לא רק בתקשורת היהודית אלא גם בתקשורת הכללית, דוגמת "הניו יורק טיימס" ו-"Village Voice".

מפעל רובשקין. טענות ליחס משפיל לעובדים והתאכזרות לחיות

באדיבות: <http://col.org.il>

ביום הפשיטה היתה אשתו של שלום, לאה רובשקין, בדרכה לרופא עם אחד מעשרת ילדיהם, כאשר בן אחר התקשר וסיפר לה על המסוקים בשמים ושיירות המכוניות. "פוסטוויל הוא מקום מאוד קטן, באמצע שום מקום, אז המראה היה מסעיר, יוצא דופן", סיפרה בשבוע שעבר בשיחת טלפון עם "מוסף כלכליסט" מבית המשפחה באיווה.

לפני הפשיטה היתה לכם הרגשה שמהו כזה הולך לקרות?

"היו דיבורים באזור שהממשלה מתכננת לעשות פשיטה באחד המפעלים, וגילינו מאוחר יותר שבכמה מפעלים בסביבה הרבה אנשים לא הגיעו לעבודה באותו יום, כי אף אחד לא ידע איפה תהיה הפשיטה והעובדים פחדו. לצערי הם בחרו בסוף באגריפרוסורס. יש לנו חשדות למה הם בחרו את המפעל שלנו, אבל אנחנו לא יודעים בוודאות".

מאז ההרשעה נאבקת לאה יחד עם בני הקהילה על שחרורו של שלום, ושוקדת על הערעור שלו. "בעזרת השם הכל יסתדר", היא אומרת באופטימיות ראויה להערכה. "הכל יהיה בסדר איכשהו - אני לא יודעת איך, כי אנחנו נלחמים פה מול הממשל האמריקאי וזה לא פשוט. כל פעם שמגיעים לבית המשפט או מקבלים מסמכים מהתביעה כתוב 'ארצות הברית של אמריקה נגד שלום רובשקין'. ארצות הברית של אמריקה, עם כל הכסף שלהם וכל עורכי הדין והמסמכים, נגד שלום רובשקין הקטן. אבל אנחנו מאמינים שה' איתנו".

בין פרה רגילה לפרת רובשקין

פרשת רובשקין מעסיקה קרוב לשנתיים את הקהילה היהודית בארצות הברית על כל גווניה. ערבוביית ההאשמות בפרשה - מעבירות כלכליות, דרך ניצול עובדים, התאכזרות לבעלי חיים ועבירות על חוקי הכשרות - לא הותירה כמעט איש מיהודי אמריקה אדיש, כל אחד מזווית ההסתכלות שלו. "הסיפור הזה טלטל את הקהילה היהודית האמריקאית כולה", אמר ל"מוסף כלכליסט" מנחם כהן, עורך עיתון חב"ד הישראלי ששב לאחרונה משליחות בארצות הברית. "מדובר במאבק שהוא גם אישי וגם ציבורי, מלא אמוציות, חוצה גבולות בקהילה".

כדי להבין את עוצמת הרגשות שעורר הסיפור יש להתמקד תחילה במותג "בשר רובשקין", ששלט בשני העשורים האחרונים בלא מצרים בשוק הבשר הכשר בארצות הברית, וגלגל עשרות מיליוני דולרים בשנה. לא היה צרכן של בשר כשר - קבוע או מזדמן, חרדי או מסורתי, יהודי או לא-יהודי - שלא הכיר את מוצריו של המפעל שבלב הפרשה, וכאשר זו התפוצצה נוצר לפתע מחסור בבשר כשר בארצות הברית ומחיריו האמירו. למעשה, אין חולקים על כך שמפעל רובשקין היה אחראי בשני העשורים האחרונים לשינוי בהרגלי אכילת הבשר של יהודים רבים בארצות הברית.

מאחורי סיפור ההצלחה הזה עמדו, כמו בכל הסיפורים האמריקאיים הקלאסיים, בני משפחה אחת שהחלו את דרכם כפליטים חסרי כל, זיהו הזדמנות עסקית, ובנו במו ידיהם עסק ששווה מיליונים. החלום האמריקאי בהתגלמותו.

משפחת רובשקין ברחה מרוסיה עם פלישת הנאצים למדינה. תחילה התיישבו בצרפת ומאוחר יותר, בשנת 1952, היגרו לארצות הברית. אבי המשפחה אהרן רובשקין (82), בן למשפחת קצבים, הקים את העסק המשפחתי - קצבייה ומסעדה גדולה - בשכונת בורו-פארק שבברוקלין, נישא לרבקה והשניים הולידו שמונה ילדים - ארבעה בנים וארבע בנות. ב-1989 צדה עינו של אהרן מודעה בעיתון "הוול סטריט ג'ורנל" על מפעל בשר שעומד לפני פירוק בעיירה נידחת באייווה. הרבה גבות הורמו כאשר האיש, אז בן 60, החליט להשקיע את כל כספו בהקמת מפעל בשר כשר במקום. תוך כמה חודשים נסע בליווי כ-200 חסידים חב"ד לעיירה המנומנמת פוסטוויל, והחל לשפץ את המפעל ולבנות את העסק החדש שלו מאפס. יחד עם בני משפחתו הקים משחטה, חווה לגידול פרות ותרנגולים ומפעל אריזה, ועד מהרה הפך למעסיק הגדול ביותר באזור. הניהול הופקד בידי שניים מבניו של אהרן, שלום והאשי, והעסקים לבלבו, גם בימי המיתון הכלכלי של שנות התשעים. "פרות רובשקין" הפכו עד מהרה למותג מוביל בארצות הברית, סמל איכות לבשר כשר טוב.

שלום רובשקין. "בעזרת השם הכל יסתדר", אומרת אשתו

צילום: MCT

"משפחת רובשקין התעקשה מאוד על איכות הבשר", מתפאר יהודה צייטלין, חבר קרוב של המשפחה ועורך האתר החב"ד CollLive, "לא כל בהמה מתאימה לשחיטה, ומאלה שכבר מתאימות רק אחוז מסוים מהבהמה מותר למאכל יהודים, ומתוכו רק חלק קטן נחשב ל'בשר הטוב'. לרובשקין היה הרבה 'בשר טוב' ואת זה כולם ידעו. גם צרכנים לא־יהודים ידעו שיש פרה רגילה ויש פרת רובשקין - והמוצרים שלהם באמת הצדיקו את הסיסמה הזו. פרת רובשקין היתה מפוטמת יותר, כדי שתהיה טעימה יותר".

נישאים על גבי ההצלחה השיווקית הזו הצליחו בני המשפחה לבסס את המפעל שלהם כעסק הגדול ביותר בעולם לייצור בשר כשר, שסיפק כ-60% ממוצרי הבשר הכשר בארצות הברית, תחת כמה מותגים שהמוכר שבהם הוא "Aaron's Best", וכ-40% ממוצרי העוף הכשר. הצלחתם הכלכלית לוותה בהתעצמות מעמדם החברתי, והם ארגנו אירועים גדולים שבהם התחככו עם ראש עיריית ניו יורק המיליארדר מייקל בלומברג ואנשי עסקים בכירים אחרים מקרב הקהילה היהודית ומחוצה לה.

שוק הבשר הכשר בארצות הברית גדול משמעותית מזה של האוכלוסייה היהודית שצורכת כשר, ומוערך בכ-4 מיליון צרכנים שמוציאים כ-750 מיליון דולר בשנה, לפי נתוני חברת הייעוץ לוביקום מברוקלין. "השוק גדול יותר מהאוכלוסייה", מסביר הרב משה אלפנט מארגון הקהילות האורתודוקסיות בארצות הברית (OU), שאחראי על מתן תעודת הכשרות הנפוצה ביותר בארצות הברית. "יש אנשים מדתות אחרות, כמו מוסלמים, שצורכים בשר כשר כי הוא עונה גם על דרישות הדת שלהם, ויש אנשים שחושבים שכשר זה יותר טוב ויותר בריא. יש בארצות הברית בערך עשר חברות שמספקות בשר כשר, חלקן מאוד קטנות. זה עסק קשוח, עם הרבה אמוציות ותחרות לא פשוטה, וחוץ מהרובשקינים אף אחד לא החזיק משחטה פרטית משלו. הם גם התייחדו בכך ששחטו גם בשר וגם עוף". ארגון ה־OU, אגב, איים להסיר את חותמת הכשרות ממוצריו של רובשקין לאחר הגשת כתב האישום נגדו, אך המפעל קרס בטרם הספיק לממש את אימו.

בחסידות חב"ד מרבים לציין כי מעבר להיותם אנשי עסקים, ראו הרובשקינים בהפצת הבשר הכשר שליחות. "כולם מסכימים שהם הצליחו להביא בשר כשר למקומות שלא היה בהם עד אז", מציין צייטלין, "הם הצליחו להפיץ בשר כשר כמו שחב"ד מפיצה יהדות. הם פשוט שברו את השוק: במקום לקנות פרות ותרנגולים, הם פתחו חווה וגידלו אותם במפעל. במקום להעביר את הבשר לאריזה במקום אחר, הם עשו זאת במפעל. הם עשו הכל במקום אחד ובכך חסכו בעלויות ויכלו לדרוש מחירים נמוכים יותר, וכולם זוכרים להם את זה לטובה, אנשים שגרים בכל מיני חורים בארצות הברית ופתאום היה להם בשר כשר זמין בסופרים הגדולים".

מפעל רובשקין. "עובדי המפעל נהגו לחתוך את קנה הנשימה והושט של החיה כשהיא עדיין בהכרה"

http://
col.org.il באדיבות:

אלא שלא כולם מסכימים עם התיאור הוורוד הזה. מתחרים לשעבר של רובשקין מספרים על שיטות שיווק אגרסיביות שבעזרתן קנו הרובשקינים את שליטתם בשוק ודחקו את רגלי האחרים. מרים שיר, שהחזיקה בעסקים בחמש מדינות בארצות הברית, סיפרה ל"מוסף כלכליסט" כי פשטה את הרגל בגלל הטקטיקות העסקיות של הרובשקינים. לטענתה, מהרגע שניסתה לשווק בחנויותיה בשר כשר אחר, במחירים נמוכים יותר, סומנה על ידי הרובשקינים. "הם ניצלו את הכוח שלהם כדי לאיים על המפיצים שלא ישווקו לנו מוצרים אחרים, שאינם קשורים לתחום הבשר - אחרת, יפסיקו לקבל את מוצרי רובשקין במחירים טובים. מה שהם עשו זו עבירה על חוקי ההגבלים העסקיים בארצות הברית וגם על חוקי התורה", אומרת שיר. לטענתה, הרובשקינים ונציגיהם אף הפיצו שמועות כאילו המוצרים שנמכרים בחנויותיה אינם כשרים, וגרמו לקריסתן. "בחיים לא ראיתי דבר כזה, זה כמו מאפיה יהודית", סיפרה השבוע בראיון טלפוני. על רקע טענות מעין אלה, אין זה מפליא שבקרב תומכיו של רובשקין מפנים רבים אצבע מאשימה כלפי מתחריו, ומאמינים שהם שהפנו את הרשויות לחקירה נגד המפעל המצליח.

שחיטה לא אנושית

במקביל לשנות הגאות וההצלחה הכלכלית החלו לצוץ שמועות על אי-סדרים בין כותלי המפעל, התאכזרות לחיות, הלנות שכר, יחס משפיל לעובדים, תנאי העסקה בלתי נסבלים, ואפילו הימצאות אפשרית של סמים ונשק במתחם המפעל. בתחילה הוגבלו השמועות הללו ליוזעי דבר בענף הבשר ובקהילה האורתודוקסית, עד שב-2004 הצליח ארגון זכויות בעלי חיים אמריקאי, PETA, לחדור לשטח המתחם ולצלם במצלמה נסתרת את המתרחש במפעל. בסרטונים שותתי הדם שהפיץ הארגון נראו עובדי המפעל קורעים את קנה הנשימה מתוך צווארן של פרות כשהן עדיין בחיים - והנזק התדמיתי שנגרם למפעל היה גדול. ארגונים יהודיים שונים קראו להחרים את מוצריו, וארגון ה-OU אף איים בהסרת ההשגחה ממנו.

"החקירה הסמויה שלנו חשפה כי בנהלי העבודה הרגילים נהגו עובדי המפעל לחתוך את קנה הנשימה והושט של החיה כשהיא עדיין בהכרה, מיד לאחר השחיטה הכשרה. לאחר מכן מזרקה החיה מהמכונה שבה הוחזקה, כשהיא מתפתלת מכאבים על הרצפה עם גרון פתוח במשך שלוש דקות בערך עד שנפחה את נשמתה בייסורים", סיפרה ל"מוסף כלכליסט" אשלי פרונו, קמפייונית בכירה ב-PETA, "בהתבסס על הממצאים שלנו קבעה מחלקת החקלאות האמריקאית (USDA) שאגרופרוסורס 'מעורבת בפעולת שחיטה לא אנושית' והכריחה את המפעל להפסיק את הביתור בחיות שנמצאות בהכרה. ד"ר טמפל גרנדין כינתה את הביתור הזה 'הדבר הדוחה ביותר' שראתה מימיה".

ד"ר גרנדין היא מומחית בעלת שם עולמי במדעי החיות ויועצת בתעשיית המקנה בתחום התנהגות בעלי חיים, שהשתרבה אף היא לסיפור של הרובשקינים. היא התפרסמה בעיקר בשל היותה מאובחנת כאוטיסטית מגיל צעיר, ובימים אלה יצא סרט של HBO על חייה. הרב אלפנט מספר כי היא הובאה למפעל באיווה על ידי ה-

OU, לאחר שזה הזדעזע מהגילויים על הנעשה במפעל: "נעשו שם דברים שלא היו נכונים מבחינת ההתנהגות לחיות, וכשהתברר ל-OU מה שנעשה מיד דרשנו שהנהלים האלה ייפסקו. ד"ר גרנדין הובאה למשחטה כדי לוודא שהצעדים ההכרחיים יינקטו ושמקרים כאלו לא יישנו".

ב-PETA מדגישים כי לא היו מעורבים בחקירת העבירות האחרות במפעל, אבל הצילומים של PETA עשו דרכם באופן טבעי לא רק לכלי התקשורת היהודיים אלא גם לכלי התקשורת האמריקאיים, ונתנו למעשה את אות הפתיחה לתשומת הלב השלילית למפעל מצד התקשורת ורשויות האכיפה. הסרטון גם הצית מחדש את הדיון על תהליך השחיטה הכשרה ועל יחסה של היהדות לבעלי חיים באופן כללי, והכניס חלק מאנשי הקהילה למגננה בניסיון להסביר שתהליך השחיטה הכשרה אמור דווקא להקל על סבל החיות. במשך חודשים ארוכים היה הנושא לחם ביותר בדיונים בתקשורת היהודית הממוסדת בארצות הברית, בפורומים ובבלוגים באינטרנט. "אף שהמשפט נסב על עניינים אחרים, כלכליים, לא נפתע אם כל ההיסטוריה של העבירות שהרובשקנים ביצעו - ובכללן ההתנהגות הלא הולמת לבעלי חיים - תובא בסופו של דבר בחשבון במהלך גזר הדין", אומרת פרונו.

באדיבות: <http://col.org.il>
עצרת תמיכה ברובשקין של נשות חב"ד, בבית כנסת בברוקלין. גיוס הכסף למימון ההגנה נעשה באמצעות ועד לפדיון שבויים

גם לאה רובשקין חוששת שהפרסום השלילי הזה השפיע בסופו של דבר על ההכרעה המשפטית בעניינו של בעלה, ומציינת בצניות כי ההישג של PETA היה ש"שתל במפעל עובד שהצליח להראות לעולם שבמשחטה יש דם וקרביים וכל מיני דברים אחרים שאני מניחה שמי שקונה סטייק לא ממש רוצה לראות. זה היה מאוד הרסני עבורנו". בשלב זה ממחרת רובשקין לשלוח את הקלף האנטישמי, ומוסיפה: "אנחנו חושבים שמי שעמד מאחורי הארגון הזה זו תנועה שפשוט מתנגדת לשחיטה יהודית ויוצאת נגד רבנים".

חוסר הבנה, לא שחיתות

הרובשקנים הצליחו אך בקושי לשרוד את השערורייה שעורר הסרטון, כאשר פרץ במפעל מאבק של ארגון עובדים פרטי שביקש לצרף את המפעל לשורותיו ולדאוג לזכויות העובדים בו. רובשקין סירב שעובדיו יצטרפו לאיגוד, ובתגובה מיהרו נציגי האיגוד לספר לתקשורת על יחס נצלני לעובדים והפרות רבות לכאורה של חוקי העבודה.

המסה הקריטית של תלונות נגד המפעל מארגונים שונים, לצד הלשנות מגורמים אנונימיים והלחץ הציבורי שנוצר, הובילו בשלב זה את רשויות אכיפת החוק האמריקאיות לפתוח בחקירה סמויה משלהן נגד המפעל. במשך שמונה חודשים אספו החוקרים חומרים, גבו עדויות וחילשו מסמכים מפלילים נגד רובשקין. החקירה הובלה על ידי מחלקת ההגירה, והגיעה בשיאה למסקנה ש-700 מתוך 967 עובדי המפעל הם שוהים בלתי חוקיים, אבל שותפו בה גם רשויות אכיפה אחרות שבדקו היבטים פיננסיים שונים: חשבונות הבנק, הספרים החשבונאיים והדיווחים שהעביר המפעל לרשויות הכלכליות. מאחר שהמשפט עדיין מתנהל ביקש התובע בוב

טייג בשיחת טלפון עם "מוסף כלכליסט" לא לפרט מה בדיוק הוביל את החוקרים למפעל, אך ציין באופן כללי ש"היה מידע שהתפתח והוביל להוצאת צווי החיפוש ולפשיטה במאי 2008".

לחץ הציבורי היה תפקיד משמעותי בהמשך התגלגלות הפרשה גם לאחר הפשיטה במפעל, כאשר ארגונים למען זכויות מהגרים מתחו ביקורת חריפה על הרשויות, שלטענתם התנהגו לעובדים שנעצרו בצורה מחפירה, בעוד שנגד בעלי החברה ומנהליה הבכירים לא נקטו צעדים משפטיים. טענות קשות נשמעו על הסטנדרט הכפול וההיטפלות דווקא לחוליות החלשות בחברה, ובסופו של דבר, כחצי שנה אחר כך, נפתחו הליכים משפטיים נגד המפעל. רובשקין נעצר ושוחרר למעצר בית, כשהוא מחויב לענוד אזיק אלקטרוני שעוקב אחר כל תנועותיו.

בשלב זה התמקדו האישומים נגדו בשלושה מישורים: העסקת מהגרים בלתי חוקיים, העסקת קטינים ועבירות פיננסיות. בבית המשפט התרכזת התביעה בטענה כי מיליוני דולרים שהיו אמורים לכסות הלוואות הועברו במרמה מחשבון בנק אחד לחשבון בנק אחר של החברה כדי להציג מצג כוזב של פעילויות בחשבונות לצורך הגדלת קו האשראי של החברה. לפי האישומים, לאחר שהכסף הועבר הורה רובשקין למחוק את הרישומים של הפעולות החשבוניות הללו ממחשבי החברה. התביעה גם טענה כי המפעל זייף קבלות של לקוחות כדי ליצור מצג שווא של פעילות הכנסות בחשבון, שעל בסיסו יסכים הבנק להלוות למפעל 35 מיליון דולר. ההגנה טענה שמעשים אלה נעשו מחוסר הבנה של רובשקין ולא משחיתות, כי הם "עברו מעל ראשו" והוא לא היה מודע להם, וכי העובדים מתחתיו הם שאחראים לפעילות הרשלנית במפעל.

מוצרי בשר רובשקין. שלטו ב-60% מהשוק

באדיבות: <http://col.org.il>

המשפט נגד רובשקין נפתח בספטמבר 2009 וארך קצת יותר מחודש, עם יותר מ-60 עדים וערימות של מסמכים כלכליים. חודש אחר כך הוא נמצא אשם במרבית הסעיפים. אף שהתביעה טענה למאות עבירות בתחומי דיני העבודה וההגירה, לאחר ההרשעה בתיק הפיננסי החליטה לבטל את יתר האישומים, בטענה שהאינטרס הציבורי נשמר, ועריכת משפט נוסף לא תוסיף לגזר הדין אלא רק תגרום לבזבז מיותר של משאבים. רובשקין נשלח לתא המעצר להמתין לגזירת דינו על ידי השופטת, לינדה ריד.

עורך הדין של ניקסון

במשך כל הזמן הזה, מהפשיטה המשטרתית ועד להכרעה המשפטית, ניסו בני משפחת רובשקין להציל את מפעל חייהם. שבועות ספורים לאחר הפשיטה, בניסיון להסיט את האש, הודיע שלום רובשקין בעצה אחת עם אביו על התפטרותו מניהול המפעל, אך הלכה למעשה לא הוחלף והמשיך בתפקידו. אבל המאמצים כשלו ובנובמבר 2008, חודש לאחר הגשת כתב האישום, הכריז המפעל על פשיטת רגל, ומונו לו נושים. זמן קצר אחר כך נמכר המפעל הסגור לאיש העסקים היהודי האשי פרידמן ממונטריאול, חרדי ליטאי שמתעסק בענף הפלסטיק ומקורב לחסידות סאטמר. אומצות רובשקין לא שבו עוד לצלחות הסועדים.

בעיני הקהילה החב"דית ורבים אחרים בקהילה היהודית בארצות הברית, ריבוי ההאשמות והחשדות נגד רובשקין העצים לא את האמונה באשמתו אלא דווקא את תחושת הרדיפה. לפני כשבועיים נשלח רובשקין לבידוד לאחר ריב עם שכנו לתא על עוצמת הקול של הטלוויזיה, והאתרים החב"דיים מיהרו לזעוק "די לשתיקה" וקראו ללחוץ "בחלונות הגבוהים" כדי להבטיח שלא "ינמק בכלא כאחרון הפושעים".

"חלק מהאנשים פה מאמינים שרודפים אותו על רקע אנטישמי", מסביר צייטלין, "בלי קשר לשאלות אם מה שהוא עשה היה מוצדק או לא, הקהילה פה מאמינה שהוא נרדף. לגבי הסיבות - תלוי את מי שואלים. יש שטוענים שרודפים אחריו כי הוא יהודי שמצליח כל כך במרכז אמריקה. אחרים חושבים שחלק מחברות הבשר המתחרות החליטו לשים קץ לחברה שמתחת לאף השתלטה על השוק, ויש שיגידו שאיגודי עובדים דאגו שירדפו אחריו כי הוא לא רצה להצטרף לאיגוד - אבל בהחלט מרגישים שמדובר ברדיפה". גם מנחם כהן מדבר על אותה תחושה. "חב"ד והזרם הליטאי, שבדרך כלל זה כמו שמש וירח, שני קטבים שונים, נמצאים באותו צד בסיפור הזה. בקהילה החרדית משוכנעים שיש פה רדיפה", הוא אומר.

אחרים פחות נחרצים. לשאלה אם הוא חושב שהשלטונות רודפים את רובשקין משיב הרב אלפנט מה-OU: "קשה להגיד את זה, אנחנו חיים במדינה חופשית ורוצים להאמין שהמערכת המשפטית במדינה היא מערכת ישרה, כך שאני לא יכול להגיד שאנחנו מאמינים ברדיפה. אנחנו רק מרגישים רע עם מה שקרה ומקווים שתהיה קצת חמלה עבור האנשים האלה".

מאז שניתן פסק הדין הוגשו שני ערעורים על ההחלטה להחזיק את רובשקין במעצר, שהאחרון שבהם נדחה לפני כמה שבועות. קהילתו של רובשקין ארגנה עצרות וכנסים, שלחה עשרות מכתבים ואף הקימה ועד פדיון שבויים שמטרתו לסייע לו ולמשפחה. "הוועד הוקם בעיקר לגיוס כספים כדי לשלם למגוון עורכי הדין שמטפלים בתיק", אומר הרב ליפה ברנן, חבר בוועד. "אנחנו עובדים עם המשפחה ועם עורכי הדין על האסטרטגיה בתיק. שכרנו את נאט לוויין (שטיפל בעבר באחד התיקים של הנשיא ניקסון) לטפל בעתירות כדי לשחרר את שלום מהכלא. עד עכשיו לא ממש הצלחנו ואנחנו שוקלים להגיש עכשיו עתירה לבית המשפט העליון באמריקה". במקביל עובדים בוועד על הערעור המרכזי נגד ההרשעה, שיוגש לאחר מתן גזר הדין אחר החג.

לאה רובשקין חדורה, כצפוי, בתחושה שנעשה לבעלה עוול קשה. "מה שהממשלה עשתה זה לנפח את המקרה", היא טוענת. "כל 86 סעיפי האישום מתייחסים לאותן שבע עבירות לכאורה. גם אם נניח שיצא צ'ק שהוא לא בסדר, אז הם האשימו אותו פעם על כתיבת הצ'ק, פעם על זה שהצ'ק נשלח, פעם על זה שהוא הגיע לגורם מסוים - והכל על אותה עבירה. הם ניסו לצייר למושבעים איזה פושע פיננסי גדול שגנב הרבה כספים".

"החוקרים התחילו מכל העניין של עבירות מחלקת ההגירה, והוציאו על זה הרבה מאוד כסף. זה היה בתקופת הבחירות לנשיאות ורצו להראות שדברים נעשים כדי להיפטר מהמהגרים הללו, שהרבה אמריקאים מאמינים שבגללם אין להם עבודה. אחר כך הם מצאו את עצמם בבעיה גדולה: הם הוציאו המון כסף על הפשיטה הזו וזכו להרבה ביקורת דווקא על היחס שלהם לעובדים הבלתי חוקיים שנעצרו. לכן הם החליטו להסיט את כל הנושא מעבירות ההגירה לסיפור של הונאות פיננסיות. את כל הדברים האלה נעלה בערעור".

"מעבר לכך, אף שהיתה לנו הגנה חזקה, נמנע מאיתנו לומר דברים רבים בבית המשפט מול המושבעים, והרבה עדויות נשמעו רק לאחר שהם נשלחו החוצה בהוראת השופטת", מסבירה לאה את אחד הטיעונים האחרים לערעור שיוגש לאחר גזר הדין. "הבאנו רואי חשבון שהעידו שהכל היה גלוי והבאנו עורכי דין שהעידו שהדברים נעשו בעצתם — אבל כל הדברים הללו לא נאמרו בפני המושבעים אלא רק בפני השופטת. אחר כך המושבעים נתנו את ההכרעה לפי מה שהם שמעו, ולכן זו גם היתה התוצאה. לעורכי הדין שלנו יש ביטחון לגבי הערעור, כי למעשה המשפט התנהל בדרך כזו שלא יכולנו להגן על עצמנו".

התביעה מבקשת כאמור לגזור על רובשקין 27 שנה בכלא. "הזמן שעובר עד מתן גזר הדין אינו חריג", מסביר התובע טייג. "בדרך כלל גזר הדין ניתן כמה חודשים לאחר ההכרעה בתיק והגשת תסקיר מבחן שמבוצע על ידי משרד קצין המבחן. זוהי חקירה עצמאית של המשרד שמביאה בחשבון את הרקע של אותו אדם וההיסטוריה שלו, כולל בדיקה של עבר פלילי, היסטוריה תעסוקתית, רקע משפחתי, עובדות על העבירה ועוד. זהו מסמך מאוד מקיף בדרך כלל".

פורים בכלא

רובשקין מנוע מלדבר עם התקשורת, ואשתו משמשת כפה המגן של בעלה. "אנחנו מנסים להתרכז במה שצריך לעשות", היא אומרת בדרכה חזרה הביתה מבית הכלא, מרחק שעתיים נסיעה. "אנחנו בדיוק חוזרים מביקור אצלו. לקחתי חלק מהילדים לראות אותו. הם התלבשו יפה וזה היה ביקור מאוד נחמד. מההתחלה

היינו פתוחים איתם לגבי כל התהליך, ואני חושבת שזה מאוד עוזר להם לדעת מה קורה, לבקר אותו ולדבר איתו בטלפון".

איך הוא מרגיש?

"הוא עושה את מה שהוא צריך לעשות כדי לקיים את מצוות הפורים בכלא. הוא מחובר לכולם והוא הביא את השמחה לשם. אנחנו מנסים להחזיק מעמד עד שנוציא אותו משם. לצערי, בהיסטוריה היהודית הרבה אנשים נשלחו לכלא מכיוון שהם היו יהודים או שעשו דברים כמו ללמד יהודים תורה ודברים אחרים. הם רוצים להתייחס לשלום כאל פושע, אבל כל מי שמכיר אותו לא מסכים עם ההערכה הזו. הממשלה חיברה כל מיני חלקים בדרך וציירה את התמונה כפי שהיא רוצה לצייר אותה. אבל לשמחתי באמריקה יש כל כך הרבה תמיכה ואחוזה של יהודים, מכל סוג, שזה לא ייאמן. כולם מאחורינו. שלום מקבל 50 מכתבים ביום לכלא, שולחים לו ספרים ומגזינים, מתקשרים אליו כל הזמן ועוזרים לגייס כסף".

אחרי החג יוכרע כמה שנים עתיד רובשקין לשבת מאחורי סורג ובריח, אבל כמו שזה נראה עכשיו הסיפור עוד רחוק מסיום, ורובשקין - מבטיחים בחב"ד - עוד לא אמר את המילה האחרונה. "כשחושבים טוב מקבלים טוב. ככה אנחנו מחזיקים מעמד", אומרת רובשקין, "רבים מופתעים מכך, אבל אנחנו מלמדים את העולם מה זה אמונה וביטחון. רק ששלום יחזור הביתה".